

Enighet i redaksjonskomiteen om kraft

Redaksjonskomiteen for arbeidsprogrammet har gjennom møter med forskjellige ressurspersoner i partiet, og landet på et enstemmig redaksjonsforslag til kapittel 1.6 Kraft på folkets og miljøets premisser. Redaksjonsforslaget kan leses under.

Redaksjonskomiteen har i den samme prosessen kommet fram til at underkapittelet "En ny strømprismodell" i del 2 bør strykes, og at sentrale kulepunkt flyttes opp i underkapittelet "En helhetlig energipolitikk" Her har også komiteen landet på viktige kompromisser i strømkabelpolitikken.

Hvordan kapittelet "En helhetlig energipolitikk" vil se ut med den foreløpige innstillinga på innkomne endringsforslag, og enstemmige redaksjonsforslag kan leses under. *Endringer kan forekomme i endelig innstilling.* Noen dissenser opprettholdes, de er synliggjort i teksten.

Del 1 - linje 322 - 404

Kraft på folkets og miljøets premisser

De siste årenes høye og ustabile strømpriser har vist svakheten med dagens markedsstyrte kraftsystem. Norge importerer strømpriser fra Europa time for time, der det høyeste budet på kontinentet også setter prisen her hjemme, uavhengig av om strømmen rent fysisk forlater Norge. Særlig den sørvestre delen av landet er utsatt for prissmitten, med sin tette kobling til det europeiske kraftmarkedet gjennom utenlandskablene.

Norge har et godt utgangspunkt for det rettferdige grønne skiftet, men det forutsetter at vi tar demokratisk kontroll over vår viktigste strategiske ressurs i stedet for å la markedskreftene påtvinge oss import av høye og uforutsigbare priser. Norge skal ha energisamarbeid og kraftutveksling med våre naboland, men ikke i form av overnasjonal markedstvang. Framover blir det avgjørende å prioritere hvem krafta skal komme til gode.

SVs mål er å ta krafta tilbake til demokratisk kontroll. Fornybar kraft skal være et fellesgode og en strategisk ressurs for å bygge samfunn og industri, ikke en markedsvare som selges til høystbydende og gir superprofitt til børsmeklere og unyttige strømsalgsselskaper. Den neste fireårsperioden vil SV derfor ta initiativ til ulike grep som sørger for mer demokratisk styring, mindre marked, og rimeligere og mer stabile priser for husholdninger og industri i hele Norge.

SV er et parti som tar klimakrisa og naturkrisa på alvor. Det er betydelige klimagassutslipp i Norge som må reduseres, det krever mer energieffektivisering, utbygging av kraftnett og fornybar energiproduksjon. Dette må samtidig gjennomføres på en slik måte at det går minst mulig ut over naturen. Dessuten skal fellesskapets eierskap til kraftproduksjon sikres for å sikre demokratisk kontroll over fellesgodet.

SV vil:

- Ta krafta av børs og utrede alternative modeller som erstatter dagens markedsstyrte kraftsystem med et demokratisk styrt system inkludert hvordan vi kan bruke åpningen i EØS-avtalen til å omklassifisere nødvendig strømforbruk til et nødvendighetsgode som ikke er underlagt markedsreglene.
- Det opprettes et statlig foretak for kjøp og salg av strøm. Foretaket skal ha anledning til å kjøpe strøm direkte fra produsenter og spotmarkedet, og tilby langsiktige og forutsigbare avtaler til husholdningene, industrien og øvrig næringsliv til en rimelig pris over hele landet. Dette foretaket skal erstatte dagens strømsalgsselskaper.
- Sikre utbygging av naturvennlig fornybar kraft gjennom det statlige selskapet, hvor de inngår langsiktige priskontrakter til utbyggere av ny kraft, samt eksisterende kraftproduksjon.
- Innføre et topprissystem for husholdningene der målet er at nødvendig strømforbruk er vesentlig rimeligere enn luksusforbruk
- Avvikle førstemann-til-mølla-systemet, ved å sørge for prioritering av ny krafttilgang til næring, hvor tiltak som gir mest arbeidsplasser, verdiskapning, minst mulig tap av natur og bidrar mest til å kutte klimagassutslipp prioriteres foran andre etableringer.
- Sikre at industrien kan inngå nye langsiktige kraftavtaler på tilsvarende vilkår som i dag, i god tid før utløpet av de nåværende kraftavtalene for å opprettholde og styrke norsk landbasert industri.
- Si nei til EUs fjerde energimarkedspakke og fornybardirektivet, og melde Norge ut av EUs energiunion og energibyrået ACER, SV vil innføre de enkelttiltakene i energimarkedspakken som fremmer klima og miljø uten å avgi suverenitet

Del 2 kraft

En helhetlig energipolitikk

Norge trenger en ny energipolitikk der hensynet til fellesskap og miljø er styrende, ikke kortsiktige markedsinteresser. All kraftutbygging innebærer naturinngrep. Den reneste og ofte billigste krafta er den vi ikke bruker. Derfor må vi ikke bare fase ut forbruket av fossil energi, men også rasjonalisere det generelle energiforbruket. Det innebærer en omfattende energieffektivisering, samtidig som vi øker produksjonen av fornybar energi. I første rekke skal det skje gjennom oppgradering av vannkrafta, solkraft, og at oljeselskapene finansierer flytende havvind til elektrifisering av sokkelen. For SV er det sentralt at omstillingen til fornybar energi ikke skal gå ut over naturmangfold og reinbeiteområder. Vi vil prioritere kraftutbygging som gir mest mulig ren energi med minst mulig inngrep.

Energi er en knapp ressurs. Energisektoren må derfor styres politisk og underlegges sterkere demokratisk kontroll. Fornybar kraft er en forutsetning for at Norge kan være en industrinasjon, og skal brukes som et strategisk fortrinn for å videreutvikle industri, teknologi og høyproduktive arbeidsplasser i Norge. Viktige deler av norsk industri bruker i dag fossil energi, og de nye grønne næringene vi skal leve av etter olja vil også kreve mye kraft.

Ny kraftproduksjon vil likevel ikke sikre utslippskutt og industribygging så lenge forbruket styres av fri etableringsrett og "førstemann til mølla"- prinsippet. Det er nødvendig å prioritere hva vi skal bruke kraften på, og velge bort en del kraftkrevende prosjekter. For eksempel kan vi ikke elektrifisere sokkelen med kraft fra land uten at oljeselskapene finansierer flytende havvind, og vi kan heller ikke sløse med krafta til kryptovaluta. Vi må også sette krav om konsesjon for nye datasentre, for Norge skal ikke være en ukritisk råvareleverandør av kraft til storselskapers datakapløp.

SV vil

- at Norge lager en helhetlig klima- og energiplan som ivaretar alle våre natur- og klimamål. Planen må også bidra til å utløse kraft til ny industriutvikling gjennom energieffektivisering og ny fornybar utbygging.
- styrke og breie ut satsingen på energieffektivisering gjennom utvidete støtteordninger og koordinert innsats for å oppskalere og gjøre sparing og effektivisering tilgjengelig for mange flere. Husholdninger med lavinntekt må sikres ekstra støtte.
- det må lages en ny støtteordning gjennom Enova for å realisere det store potensialet for solceller på driftsbygninger i landbruket.

- eksisterende vannkraftverk skal oppgraderes og utvides der det ikke gir betydelig negative konsekvenser for naturen i og rundt vassdraget. Vi vil verne flere vassdrag, og være garantisten mot utbygging i vernede vassdrag.

- prioritere flytende havvind, solkraft, småskala vindkraft på industrialiserte områder og nye fornybarteknologier. Det eksisterer store områder med grå arealer som kan benyttes til kraftproduksjon uten at nye naturinngrep er nødvendig.

- at fornybar energi ikke skal bygges ut i konflikt med samers rettigheter

- opprette et statlig selskap for utbygging av solenergi på tak og vegger. SV vil etablere solenergianlegg på alle større offentlige bygg der det ligger til rette for det.

- innføre hurtigspor for konsesjonsbehandling av ny fornybar kraft på nedbygd areal

- i hovedsak si nei til storskala utbygging av vindkraft på land, men vil vurdere fra sak til sak der det er et lokalt ønske og stort behov for kraft til lokal industri

A33: Et flertall vil erstatte punktet over, med punktet under.

- si nei til videre utbygging av storskala vindkraft på land og som bunnfaste anlegg nær kysten

- prioritere kraft til landbasert industri og næringer som gir flest faste, høyproduktive arbeidsplasser med mest mulig verdiskapning. Det legges til grunn at dette skal gi minst mulig tap av natur og bidra mest mulig til å kutte klimagassutslipp.

- etablere et konsesjonssystem for datasentre og ikke tillate utvinning av kryptovaluta i Norge

- stille de samme kravene om offentlig eierskap til eiere av all kraftproduksjon. Konsesjonskrav må gjelde både for offentlige og private eiere.

- ikke bygge nye utenlandskabler til kontinentet og reforhandle avtalene om utenlandskablene med Tyskland og Storbritannia med mål om å redusere prissmitten.

- avvise en eventuell ny søknad til erstatning for Skagerrak 1 og 2, med mindre en konsekvensutredning tydelig viser at kabelen ikke vil bidra til økte priser på kraft til næringslivet og husholdningene, slik den har gjort i seinere år.

- åpne for en modell med redusert nettleie ved fleksibelt forbruk gjennom såkalt smart strømstyring

- at nettleia skal ned. Forbedring av strømmettet skal i mindre grad betales av forbrukerne.

- sikre at hele landet har infrastruktur for transport av kraft som er nødvendig for å omstille til nullutslipp. Forbedring av strømmettet skal i mindre grad betales av forbrukerne.
- styrke støtteordninger for energieffektivisering slik at alle har råd til å energieffektivisere

RED6: Et flertall (4) bestående av Eidsvoll, Sværen, Ahmed, og Tronsmoen ønsker å avvise kulepunktet under. Et mindretall (3) bestående av Lind-Jæger, Eggen og Fylkesnes ønsker å vedta det.

- utrede muligheten for kjernekraft nær kraftkrevende industri og næringsområder med grønn industri. Eventuell kjernekraftproduksjon skal være statlig eid eller ha hjemfallsrett